പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 066

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/x6c

ശേഷ ഉവാച.

കഥിതൗ വൈ സുമതിനാ വാല്മീകേരാശ്രമേ ശിശൂ .

പുത്രൗ സ്വീയാവിതി ജ്ഞാത്വാ വാല്മീകിം പ്രതി സംജഗൗ 1.

ശ്രീരാമ ഉവാച.

കൗ ശിശൂ മമ സാരൂപ്യധാരകൗ ബലിനാം വരൗ .

കിമർഥം തിഷ്ഠതസ്തത്ര ധനുർവിദ്യാവിശാരദൗ 2.

അമാത്യകഥിതൗ ശ്രുത്വാ വിസ്മയോ മമ ജായതേ .

യൗ ശത്രുഘ്നം ഹനൂമംതം ലീലയാംഗ ബബംധതുഃ 3.

തസ്മാച്ഛംസ മുനേ സർവം ബാലയോശ്ച വിചേഷ്ടിതമ് .

യഥാ മേ പരമാ പ്രീതിർഭവത്യേവമഭീപ്സിതാ 4.

ഇതി തത്കഥിതം ശ്രുത്വാ രാജരാജസ്യ ധീമതഃ .

ഉവാച പരമം വാക്യം സ്പഷ്ടാക്ഷരസമന്വിതമ് 5.

വാല്മീകിരുവാച.

തവാംതര്യാമിണോ നൃണാം കഥം ജ്ഞാനം ച നോ ഭവേത് .

തഥാപി കഥയാമ്യത്ര തവ സംതോഷഹേതവേ 6.

രാജന്യൗ ബാലകൗ മഹ്യമാശ്രമേ ബലിനാം വരൗ .

ത്വത്സാരൂപ്യധരൗ സ്വാംഗമനോഹരവപുർധരൗ 7.

ത്വയാ യദാ വനേ ത്യക്താ ജാനകീ വൈ നിരാഗസീ .

അംതർവത്നീ വനേ ഘോരേ വിലപംതീ മുഹുർമുഹുഃ 8.

കുരരീമിവ ദുഃഖാർതാം വീക്ഷ്യാഹം തവ വല്ലഭാമ് .

ജനകസ്യ സുതാം പുണ്യാമാശ്രമേ ത്വാനയം തദാ 9.

തസ്യാഃ പർണകുടീരമ്യാ രചിതാ മുനിപുത്രകൈഃ .

തസ്യാമസൂത പുത്രൗ ദ്വൗ ഭാസയംതൗ ദിശോ ദശ 10.

തയോരകരവം നാമ കുശോ ലവ ഇതി സ്ഫുടമ് .

വവൃധാതേഽനിശം തത്ര ശുക്ലപക്ഷേ യഥാ ശശീ 11.

കാലേനോപനയാദ്യാനി സർവാണി കൃതവാനഹമ് .

വേദാൻസാംഗാനഹം സർവാൻഗ്രാഹയാമാസ ഭൂപതേ 12.

സർവാണി സരഹസ്യാനി ശൃണുഷ്വ മുഖതോ മമ .

ആയുർവേദം ധനുർവിദ്യാം ശസ്ത്രവിദ്യാം തഥൈവ ച 13.

വിദ്യാം ജാലംധരീം ചാഥ സംഗീതകുശലൗ കൃതൗ .

ഗംഗാകൂലേ ഗായമാനൗ ലതാകുംജവനേഷു ച 14.

ചംചലൗ ചലചിത്തൗ തൗ സർവവിദ്യാവിശാരദൗ .

തദാഹമതിസംതോഷം പ്രാപ്തശ്ചാഹം രഘൂത്തമ 15.

ദത്ത്വാ സർവാണി ചാസ്ത്രാണി മസ്തകേ നിഹിതഃ കരഃ .

അതീവഗാനകുശലൗ ദൃഷ്ട്വാ ലോകാ വിസിഷ്മിരേ .

ഷഡ്ജമധ്യമഗാംധാരസ്വരഭേദവിശാരദൗ 16.

തഥാവിധൗ വിലോക്യാഹം ഗാപയാമി മനോഹരമ് .

ഭവിഷ്യജ്ജ്ഞാനയോഗാച്ച കൃതം രാമായണം ശുഭമ് 17.

മൃദംഗപണവാദ്യാദി യംത്രവീണാവിശാരദൗ .

വനേവനേ ച ഗായംതൗ മൃഗപക്ഷിവിമോഹകൗ 18.

അദ്ഭുതം ഗീതമാധുര്യം തവ രാമകുമാരയോഃ .

ശ്രോതും തൗ വരുണോ ബാലാ വാ നിനായ വിഭാവരീമ് 19.

മനോഹരവയോരൂപൗ ഗാനവിദ്യാബ്ധിപാരഗൗ .

കുമാരൗ ജഗദുസ്തത്ര ലോകേശാദേശതഃ കലമ് 20.

പരമം മധുരം രമ്യം പവിത്രം ചരിതം തവ .

ശുശ്രാവ വരുണഃ സാർദ്ധം കുടുംബേന ച ഗായകൈഃ 21.

ശൃണ്വന്നൈവ ഗതസ്തൃപ്തിം മിത്രേണ വരുണഃ സഹ .

സുധാതോ/പി പരം സ്വാദുചരിതം രഘുനംദന 22.

ഗാനാനംദമഹാലോഭ ഹൃതപ്രാണേംദ്രിയക്രിയഃ .

പ്രത്യാഗംതും ദിദേശാസൗ കുമാരൗ ന ഹി താവകൗ 23.

രമണീയ മഹാഭോഗൈർലോഭിതാവപി ബാലകൗ .

ചലിതൗ ന ഗുരോശ്ചാത്മമാതുഃ പാദാംബുജസ്മൃതേഃ 24.

അഹം ചാപി ഗതഃ പശ്ചാദ്വരുണാലയമുത്തമമ് .

വരുണഃ പ്രേമസഹിതഃ പൂജാം ചക്രേ മമ പ്രഭോ 25.

പൃച്ഛതേ ജന്മകർമാദി സർവജ്ഞായാപി ബാലയോഃ .

വരുണായാബ്രുവം സർവം ജന്മവിദ്യാദ്യുപാഗമമ് 26.

ശ്രുത്വാ സീതാസുതൗ ദേവഃ സ ചക്രേംബരഭൂഷണൈഃ .

ദേവദത്തമിതി ഗ്രാഹ്യമിതി മദ്വാക്യഗൗരവാത് 27.

ആഹൃതം രാജപുത്രാഭ്യാം യദ്ദത്തം വരുണേന തത് .

പ്രസന്നേന തയോർവാദ്യഗാനവിദ്യാവയോഗുണൈഃ .

തതോ മാമബ്രവീത്സീതാമുദ്ദിശ്യ വരുണഃ കൃതീ 28.

സീതാപതി വ്രതാധുര്യാ രൂപശീലവയോന്വിതാ .

വീരപുത്രാ മഹാഭാഗാ ത്യാഗം നാർഹതി കർഹിചിത് 29.

മഹതീ ഹാനിരേതസ്യാസ്ത്യാഗേ ഹി രഘുനംദന .

സിദ്ധീനാം പരമാസിദ്ധിരേഷാ തേ ഹ്യനപായിനീ 30.

പാമരൈർമഹിമാനാസ്യാ ജ്ഞായതേ യദി ദൂഷിതൈഃ .

കാ ഹാനിസ്താവതാ രാമ പുണ്യശ്രവണകീർതന 31.

അസ്മത്സാക്ഷികമേതസ്യാഃ പാവനം ചരിതം സദാ .

സദ്യസ്തേ സിദ്ധിമായാംതി യേ സീതാപദചിംതകാഃ 32.
യസ്യാഃ സംകല്പമാത്രേണ ജന്മസ്ഥിതിലയാദികാഃ .
ഭവംതി ജഗതാം നിത്യം വ്യാപാരാ ഐശ്വരാ അമീ 33.
സീതാ മൃത്യുഃസുധാ ചേയം തപത്യേഷാ ച വർഷതി .
സ്വർഗോ മോക്ഷസ്തപോ യോഗോ ദാനം ച തവ ജാനകീ 34.
ബ്രഹ്മാണം ശിവമന്യാംശ്ച ലോകപാലാന്മദാദികാൻ .
കരോത്യേഷാ കരോത്യേവ നാന്യാ സീതാ തവ പ്രിയാ 35.
ത്വം പിതാ സർവലോകാനാം സീതാ ച ജനനീത്യതഃ .
കുദൃഷ്ടിരത്ര തു ക്ഷേമയോഗ്യാ ന തവ കർഹിചിത് 36.
വേത്തി സീതാം സദാ ശുദ്ധാം സർവജ്ഞോ ഭഗവാൻസ്വയമ് .
ഭവാനപി സുതാം ഭൂമേഃ പ്രാണാദപി ഗരീയസീമ് 37.
ആദർതവ്യാ ത്വയാ തസ്മാത്പ്രിയാ ശുദ്ധേതി ജാനകീ .
ന ച ശാപപരാഭൂതിഃ സീതായാം ത്വയി വാ വിഭോ 38.
ഇമാനി മമ വാക്യാനി വാച്യാനി ജഗതാം പതിമ് .
രാമം പ്രതി ത്വയാ സാക്ഷാദ്വാല്മീകേ മുനിസത്തമ 39.
ഇത്യുക്തോ വരുണേനാഹം സീതാസംഗ്രഹകാരണാത് .
ഏവമേവ ഹി സർവൈശ്ച ലോകപാലൈരപി പ്രഭോ 40.
ശ്രുതം രാമായണോദ്ഗാനം പുത്രാഭ്യാം തേ സുരാസുരൈഃ .
ഗംധർവൈരപി സർവൈശ്ച കൗതുകാവിഷ്ടമാനസൈഃ 41.
പ്രസന്നാ ഏവ സർവേഽപി പ്രശശംസുഃ സുതൗ ച തേ .
ത്രൈലോക്യം മോഹിതം താഭ്യാം രൂപഗാനവയോഗുണൈഃ 42.
ദത്തം യല്ലോകപാലൈസ്തു സുതാഭ്യാം സ്വീകൃതം ഹി തത് .
ഋഷിഭിശ്ച വരാ ആഭ്യാമന്യേഭ്യഃ കീർതിരേവ ച 43.
ഏകരാമം ജഗത്സർവം പൂർവം മുനിവിലോകിതമ് .
ത്രിരാമമധുനാ ജാംതം സുതാഭ്യാം തേഖിലേക്ഷിതമ് 44.
ഏകകാമപരാമൂർതിർലോകേ പൂർവമവേക്ഷിതാ .

കാമൈശ്ചതുർഭിരദ്യായം ജായതേ ച യതസ്തതഃ 45.
സർവത്രാന്യത്ര രാജേംദ്ര രാമപുത്രൗ കുശീലവൗ .
ഗീയതേ അത്ര സംകോചഃ കിം കൃതോ വിദുഷി ത്വയി 46.
കൃതേഷു തവ സർവേഷു ശ്രൂയതേ മഹതീ സ്തുതിഃ .
ത്യാഗാദന്യത്ര സീതായാഃ പുണ്യശ്ലോകശിരോമണേ 47.
ത്വയാ ത്രൈലോക്യനാഥേന ഗാർഹസ്ഥ്യമനുകുർവതാ .
അംഗീകാര്യൗ സുതൗ രാമവിദ്യാശീലഗുണാന്വിതൗ 48.
ന തൗ സ്വാം മാതരം ഹിത്വാ സ്ഥാസ്യതോഽഭവദംതികേ .
ജനന്യാ സഹിതൗ തസ്മാദാകാര്യൗ ഭവതാ സുതൗ 49.
ദത്ത ഏവ തയേദാനീം സേനാസംജീവനാത്പുനഃ .
പ്രത്യയഃ സർവലോകാനാം പാവനഃ പതതാമപി 50.
നാജ്ഞാതം തേന ചാസ്മാകം നാമരാണാം ച മാനദ .
ശുദ്ധൗ തസ്യാസ്തു ലോകാനാം യന്നഷ്ടം തദിഹ ധ്രുവമ് 51.
ശേഷ ഉവാച.
ഇതി വാല്മീകിനാ രാമഃ സർവജ്ഞേനാഽപ്രവബോധിതഃ .
സ്തുത്വാ നത്വാ ച വാല്മീകിം പ്രത്യുവാച സ ലക്ഷ്മണമ് 52.
ഗച്ഛ താതാധുനാ സീതാമാനേതും ധർമചാരിണീമ് .
സപുത്രാം രഥമാസ്ഥായ സുമംത്രസഹിതഃ സഖേ 53.
ശ്രാവയിത്വാ മമേമാനി മുനേശ്ച വചനാന്യപി .
സംബോധ്യ ച പുരീമേതാം സീതാം പ്രത്യാനയാശു താമ് 54.
ലക്ഷ്മണ ഉവാച.
യാസ്യാമി തവ സംദേശാത്സർവേഷാം നഃ പ്രഭോർവിഭോ .
ദേവ്യാ യാസ്യതി ചേദ്ദേവ യാത്രാ മേ സഫലാ തതഃ 55.
മയി സാമാഭ്യസൂയൈവ പൂർവദോഷവശാത്സതീ .
അനാഗതായാം തസ്യാം തു ക്ഷമസ്വാഗംതുകം മമ 56.
ഇത്യുക്ത്വാ ലക്ഷ്മണോ രാമം രഥേ സ്ഥിത്വാ നൃപാജ്ഞയാ .

സുമിത്രമുനിശിഷ്യാഭ്യാം യുതോഽഗാദ്ഭൂമിജാശ്രമമ് 57.

കഥം പ്രസാദനീയാ സ്യാത്സീതാ ഭഗവതീ മയാ .

പൂർവദോഷം വിജാനംതീ രാമാധീനസ്യ മേ സദാ 58.

ഏവം സംചിംതയന്നംതർഹർഷസംകോച മധ്യഗഃ .

ലക്ഷ്മണഃ പ്രാപ സീതായാ ആശ്രമം ശ്രമനാശനമ് 59.

രഥാത്തോഥാവരുഹ്യാരാദശ്രുരുദ്ധവിലോചനഃ .

ആര്യേ പൂജ്യേ ഭഗവതി ശുഭേ ഇതി വദന്മുഹുഃ 60.

പപാത പാദയോസ്തസ്യാ വേപമാനാഖിലാംഗകഃ .

ഉത്ഥാപിതസ്തയാ ദേവ്യാ പ്രീതിവിഹ്വലയാ സ ച 61.

കിമർഥമാഗതഃ സൗമ്യ വനം മുനിജനപ്രിയമ് .

ആസ്തേ സ കുശലീ ദേവഃ കൗസല്യാശുക്തിമൗക്തികഃ 62.

അരോഷോ മയി കശ്ചിത്സ കീർത്യാ കേവലയാദൃതഃ .

കീർത്യതേ സർവലോകൈശ്ച കല്യാണഗുണസാഗരഃ 63.

അകീർതിഭീതിമാപന്നസ്ത്യക്തും മാം ത്വാം നിയുക്തവാൻ .

യദി തതശ്ച ലോകേഷു കീർതിസ്തസ്യോമലാഭവത് 64.

മൃത്വാപി പതിസത്കീർതിം കുർവംത്യാ മേ ഹി സുസ്ഥിരാ .

പതിസാമീപ്യമേവാശു ഭൂയാദേവ ഹി ദേവര 65.

ത്യക്തയാപി മയാ തേന നാസൗ ത്യക്തോ മനാഗപി .

ഫലം ഹി സാധനായത്തം ഹേതുഃ ഫലവശോ ന തു 66.

കൗസല്യാശല്യശൂന്യാസൗ കൃപാപൂർണാ സദാ മയി .

ആസ്തേ കുശലിനീ യസ്യാഃ പുത്രസ്ത്രൈലോക്യപാലകഃ 67.

സർവേ കുശലിനഃ സംതി ഭരതാദ്യാശ്ച ബാംധവാഃ .

സുമിത്രാ ച മഹാഭാഗാ യസ്യാഃ പ്രാണാദഹം പ്രിയാ 68.

മദ്വത്കിം ത്വമപി ത്യക്തഃ സർവലോകേഷു കീർതയേ .

രാജ്ഞഃ കിം ദുസ്ത്യജം തസ്യ സ്വാത്മാപി യസ്യ ന പ്രിയഃ 69.

ഇത്യേവം ബഹുധാ പൃഷ്ടസ്തയാ രാമാനുജഃ സതാമ് .

ഉവാച കുശലീ ദേവഃ കുശലം ത്വയി പൃച്ഛതി 70.

കൗസല്യാ ച സുമിത്രാ ച യാശ്ചാന്യാ രാജയോഷിതഃ .

പപ്രച്ഛുഃ കുശലം ദേവി പ്രീത്യാ ത്വാമാശിഷാ സഹ 71.

കുശലപ്രശ്നപൂർവം ഹി തവ പാദാഭിവംദനമ് .

നിവേദയാമി ശത്രുഘ്ന ഭരതാഭ്യാം കൃതം ശുഭേ 72.

ഗുരുഭിർഗുരുപത്നീഭിഃ സർവാഭിരപി തേ ശുഭേ .

ദത്താശീഃ കുശലപ്രശ്നഃ കൃതശ്ച ത്വയി ജാനകി 73.

ആകാരയതി ദേവസ്ത്വാം നിർവ്യലീകേന ചാത്മവാൻ .

അലഭ്യാന്യരതിസ്ത്വത്തോഽന്യത്ര സർവത്ര ഭാമിനി 74.

ശൂന്യാ ഏവ ദിശഃ സർവാസ്ത്വാം വിനാ ജനകാത്മജേ .

പശ്യന്നോദിതി നാഥോ നോ രോദയന്നിതരാനപി 75.

യത്ര ദേവി സ്ഥിതാസി ത്വം നിത്യം സ്മരതി രാഘവഃ .

അശൂന്യം തു തമേവാസൗ മന്യമാനോ വിദേഹജേ 76.

ധന്യോഽയമാശ്രമോ ജാതോ വാല്മീകേര്യത്ര ജാനകീ .

കാലം ക്ഷപതി വാർതാഭിർമദീയാഭിർവദന്നിതി 77.

ഉക്തവാന്യദ്രുദൻകിംചിത്സ്വാമീ നസ്ത്വയി തച്ഛൃണു .

വ്യക്തീഭവതി വക്തുര്യദ്ധൃദ്ഗതം തദസംശയമ് 78.

ലോകാ വദംതി മാമേവ സർവേഷാമീശ്വരേശ്വരമ് .

അഹം ത്വദൃഷ്ടമേവൈഷാം സ്വതംത്രം കാരണം ബ്രുവേ 79.

അദൃഷ്ടമേവ കാര്യേഷു സർവേശോഽപ്യനുഗച്ഛതി .

ഈശനീയാഃ കുതോ നൈതദന്വീയുഃ സുഖദുഃഖയോഃ 80.

ധനുർഭംഗേ മതിഭ്രംശേ കൈകയ്യാ മരണേ പിതുഃ .

അരണ്യഗമനേ തത്ര ഹരണേ തവ വാരിധേഃ 81.

തരണേ രക്ഷസാം ഭർതുർമാരണേഽപി രണേരണേ .

സഹായീഭവനേ മഹ്യമൃക്ഷവാനരരക്ഷസാമ് 82.

ലാഭേ തവ പ്രതിജ്ഞായാഃ സത്യത്വേ ച സതീമണേ .

പുനഃ സ്വബംധുസംബംധേ രാജ്യപ്രാപ്തൗ ച ഭാമിനി 83.

പുനഃ പ്രിയാവിയോഗേ ച കാരണം യദവാരണമ് .

പ്രസീദതി തദേവാദ്യ സംയോഗേ പുനരാവയോഃ 84.

വേദോഽന്യഥാ കൃതോ യേന ലോകോത്പത്തി ലയൗ യതഃ .

ലോകാനനുഗതസ്തസ്മാത്കാരണം പ്രഥമം ത്വഹമ് 85.

അദൃഷ്ടമനുവർതംതേ ലോകാഃ സംപ്രതിബോധകാഃ .

ഭോഗേന ജീര്യതേഽദൃഷ്ടം തത്തദ്ഭുക്തം ത്വയാ വനേ 86.

സ്നേഹോഽകാരണകഃ സീതേ വർധമാനോ മമ ത്വയി .

ലോകാദൃഷ്ടേ തിരസ്കൃത്യ ത്വാമാഹ്വയത ആദരാത് 87.

ശങ്കിതേനാപി ദോഷേണ സ്നേഹനൈർമല്യമജ്ജനമ് .

ഭവതീതി സ വൈ ശുദ്ധ ആസ്വാദ്യോ വിബുധൈഃ സദാ 88.

സ്നേഹശുദ്ധിരിയം ഭദ്രേ കൃതാ മേ ത്വയി നാന്യഥാ .

മംതവ്യം രക്ഷിതോഽപ്യേഷ ലോകഃ ശിഷ്ടാനുവർതിനാ 89.

ആവയോർനിംദയാ ദേവി സർവാവസ്ഥാ സുശുദ്ധയേ .

ലോകോ നശ്യേദ്ധി സംമൂഢശ്ചരിതൈർമഹതാമയമ് 90.

ആവയോരുജ്ജ്വലാ കീർതിരാവയോരുജ്ജ്വലോ രസഃ .

ആവയോരുജ്ജ്വലൗ വംശാവാവയോരുജ്ജ്വലാഃ ക്രിയാഃ 91.

ഭവേയുരാവയോഃ കീർതിർഗായകാ ഉജ്ജ്വലാ ഭുവി .

ആവയോർഭക്തിമംതോ യേ തേ യാംത്യംതേ ഭവാംബുധേഃ 92.

ഇത്യുക്താ ഭവതീ തേന പ്രീയമാണേന തേ ഗുണൈഃ .

പത്യുഃ പാദാംബുജേ ദ്രഷ്ടും കരോതു സദയം മനഃ 93.

വാസാംസി രമണീയാനി ഭൂഷണാനി മഹാംതി ച .

അംഗരാഗസ്തഥാ ഗംധാ മനോജ്ഞാസ്ത്വയി യോജിതാഃ 94.

രഥോ ദാസ്യശ്ച രാമേണ പ്രേഷിതാ ഉത്സവായതേ .

ഛത്രം ച ചാമരേ ശുഭ്രേ ഗജാ അശ്വാശ്ച ശോഭനേ 95.

സ്തൂയമാനാ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠൈഃ സൂതമാഗധബംദിഭിഃ .

വംദ്യമാനാ പുരസ്ത്രീഭിഃ സേവ്യമാനാ ച യോദ്ധൃഭിഃ 96.

പുഷ്പൈഃ സംഛാദ്യമാനാ ച ദേവീദേവാംഗനാദിഭിഃ .

ധനാനി ദദതീ തേഭ്യോ ദ്വിജാതിഭ്യോ യഥേപ്സിതമ് 97.

ഗജാരൂഢൗ കുമാരൗ ച പുരസ്കൃത്യ ജനേശ്വരീ .

മയാനുഗമ്യമാനാ ച ഗച്ഛായോധ്യാം നിജാം പുരീമ് 98.

ത്വയി തത്ര ഗതായാം തു സംഗതായാം പ്രിയേണ തേ .

സർവാസാം രാജനാരീണാമാഗതാനാം ച സർവശഃ 99.

സർവാസാമൃഷിപത്നീനാം കൗസലാനാം തഥൈവ ച .

മംഗലൈർവാദ്യഗീതാദ്യൈർഭവത്വദ്യ മഹോത്സവഃ 100.

ശേഷ ഉവാച-.

ഇതിവിജ്ഞാപനാം ദേവീ ശ്രുത്വാ സീതാ തമാഹ സാ .

നാഹം കീർതികരീ രാജ്ഞോ ഹ്യപകീർതിഃ സ്വയം ത്വഹമ് 101.

കിം മയാ തസ്യ സാധ്യം സ്യാദ്ധർമകാമാർഥശൂന്യയാ .

സത്യേവം ഭവതാം ഭൂപേ കോ വിശ്വാസോ നിരംകുശേ 102.

പ്രത്യക്ഷാ വാ പരോക്ഷാ വാ ഭർതുർദോഷാ മനഃസ്ഥിതാഃ .

ന വാച്യാ ജാതു മാദൃശ്യാ കല്യാണകുലജാതയാ 103.

പാണിഗ്രഹണകാലേ മേ യദ്രൂപോ ഹൃദയേ സ്ഥിതഃ .

തദ്രൂപോ ഹൃദയാന്നാസൗ കദാചിദപസർപതി 104.

ലക്ഷ്മണേമൗ കുമാരൗ മേ തത്തേജോംശസമുദ്ഭവൗ .

വംശാംകുരൗ മഹാശൂരൗ ധനുർവിദ്യാവിശാരദൗ 105.

നീത്വാ പിതുഃ സമീപം തു ലാലനീയൗ പ്രയത്നതഃ .

തപസാരാധയിഷ്യാമി രാമം കാമമിഹ സ്ഥിതാ 106.

വാച്യം ത്വയാ മഹാഭാഗ പൂജ്യപാദാഭിവംദനമ് .

സർവേഭ്യഃ കുശലം ചാപി ഗത്വേതോ മദപേക്ഷയാ 107.

പുത്രൗ സമാദിശത്സീതാ ഗച്ഛതം പിതുരംതികമ് .

ശുശ്രൂഷണീയ ഏവാസൗ ഭവദ്ഭ്യാം സ്വപദപ്രദഃ 108.

ആജ്ഞപ്താവപൃനിച്ഛംതൗ തൗ കുമാരൗ കുശീലവൗ .

വാല്മീകിവചനാത്തത്ര ജഗ്മതുശ്ച സലക്ഷ്മണൗ 109.

വാല്മീകേരേവ പാദാബ്ജസമീപം തത്സുതൗ ഗതൗ .

ലക്ഷ്മണോഽപി വവംദേ തം ഗത്വാ ബാലകസംയുതഃ 110.

വാല്മീകിർലക്ഷ്മണസ്തൗ തു കുമാരൗ മിലിതാ അമീ .

സഭായാം സംസ്ഥിതം രാമം ജ്ഞാത്വാ തേ ജഗ്മുരുത്സുകാഃ 111.

ലക്ഷ്മണഃ പ്രണിപത്യാഥ സീതാവാക്യാദിസർവശഃ .

കഥയാമാസ രാമായ ഹർഷശോകയുതഃ സുധീഃ 112.

സീതാസംദേശവാക്യേഭ്യോ രാമോ മൂർച്ഛാം സമന്വഭൂത് .

സംജ്ഞാമവാപ്യ ചോവാച ലക്ഷ്മണം നയകോവിദമ് 113.

ഗച്ഛ മിത്ര പുനസ്തത്ര യത്നേന മഹതാ ച താമ് .

ശീഘ്രമാനയ ഭദ്രം തേ മദ്വാക്യാനി നിവേദ്യ ച 114.

അരണ്യേ കിം തപസ്യംത്യാ ഗതിരന്യാ വിചിംതിതാ .

ശ്രുതാ ദൃഷ്ടാഥ വാ മത്തോ യന്നാഗച്ഛസി ജാനകി 115.

ത്വദിച്ഛയാ ത്വമേവേതോ ഗതാരണ്യം മുനിപ്രിയമ് .

പൂജിതാ മുനിപത്ന്യസ്താ ദൃഷ്ടാ മുനിഗണാസ്ത്വയാ 116.

പൂർണോ മനോരഥസ്തേഽദ്യ കിം നാഗച്ഛസി ഭാമിനി .

ന ദോഷം മയി പശ്യേസ്ത്വം സ്വാത്മേച്ഛായാ വിലോകനാത് 117.

ഗത്വാ ഗത്വാഥ വാമോരു പതിരേവ ഗതിഃ സ്ത്രിയാഃ .

നിർഗുണോപി ഗുണാംഭോധിഃ കിംപുനർമനസേപ്സിതഃ 118.

യായാ ക്രിയാകുലസ്ത്രീണാം സാസാ പത്യുഃ പ്രതുഷ്ടയേ .

പൂർവമേവപ്രതുഷ്ടോഽഹമിദാനീം സുതരാം ത്വയി 119.

യാഗോ ജപസ്തപോദാനം വ്രതം തീർഥം ദയാദികമ് .

ദേവാശ്ച മയി സംതുഷ്ടേ തുഷ്ടമേതദസംശയമ് 120.

ശേഷ ഉവാച-.

ഇതി സംദേശമാദായ സീതാം പ്രതി ജഗത്പതേഃ .

ആഹ ലക്ഷ്മണ ആത്മേശമാനതഃ പ്രണയാദ്ധരൗ 121.

സീതാനയനമുദ്ദിശ്യ പ്രസന്നസ്ത്വം യദൂചിവാൻ .

കഥയിഷ്യാമി തദ്വാക്യം വിനയേന സമന്വിതമ് 122.

ഇത്യുക്ത്വാ പാദയോർനത്വാ രഘുനാഥസ്യ ലക്ഷ്മണഃ .

ജഗാമ ത്വരിതഃ സീതാം രഥേ തിഷ്ഠന്മഹാജവേ 123.

വാല്മീകിഃ ശ്രീയുതൗ വീക്ഷ്യ രാമപുത്രൗ മഹൗജസൗ .

ഉവാച സ്മിതമാധായ മുഖം കൃത്വാ മനോഹരമ് 124.

യുവാം പ്രഗായതാം പുത്രൗ രാമചാരിത്രമദ്ഭുതമ് .

വീണാം പ്രവാദയംതൗ ച കലഗാനേന ശോഭിതമ് 125.

ഇത്യുക്തൗ തൗ സുതൗ രാമചാരിത്രം ബഹുപുണ്യദമ് .

അഗായതാം മഹാഭാഗൗ സുവാക്യപദചിത്രിതമ് 126.

യസ്മിന്ധർമവിധിഃ സാക്ഷാത്പാതിവ്രത്യം തു യത്സ്ഥിതമ് .

ഭ്രാതൃസ്നേഹോ മഹാന്യത്ര ഗുരുഭക്തിസ്തഥൈവ ച 127.

സ്വാമിസേവകയോര്യത്ര നീതിർമൂർതിമതീ കില .

അധർമകരശാസ്തിം വൈ യത്ര സാക്ഷാദ്രഘൂദ്വഹാത് 128.

തദ്ഗാനേന ജഗദ്വ്യാപ്തം ദിവി ദേവാ അപി സ്ഥിതാഃ .

കിന്നരാ അപി യദ്ഗാനം ശ്രുത്വാ മൂർച്ഛാമിതാഃ ക്ഷണാത് 129.

വീണായാരണിതം ശ്രുത്വാ താലമാനേന ശോഭിതമ് .

നിഖിലാ പരിഷത്തത്ര ശാലഭം ജീവചിത്രിതാ 130.

ഹർഷാദശ്രൂണിമുംചംതോ രാമാദ്യാ ഭൂമിപാസ്തഥാ .

തദ്ഗാനപംചമാലാപമോഹിതാശ്ചിത്രിതോപമാഃ 131.

തത്ര രാമഃ സുതൗ ദൃഷ്ട്വാ മഹാഗാനവിമോഹകൗ .

അദാത്താഭ്യാം സുവർണസ്യ ലക്ഷം ലക്ഷം പൃഥക്പൃഥക് 132.

തദാ ദാനപരം ദൃഷ്ട്വാ വാല്മീകിം മുനിസത്തമമ് .

അബ്രൂതാം പ്രഹസംതൗ തൗ കിംചിദ്വക്രഭ്രുവൗ തതഃ 133.

മുനേ മഹാനയോനേന ക്രിയതേ ഭൂമിപേന വൈ .

യദാവാഭ്യാം സുവർണാനി ദാതുമിച്ഛതി ലോഭയൻ 134.

പ്രതിഗ്രഹോ ബ്രാഹ്മണാനാം ശസ്യതേ നേതരേഷു വൈ .

പ്രതിഗ്രഹപരോ രാജാ നരകായൈവ കല്പതേ 135.

ആവയോഃ കൃപയാ മുക്തം രാജ്യം ഭുംക്ഷേ മഹീപതിഃ .

കഥം ദാതും സുവർണാനി വാംഛതി ശ്രേയസാംചിതഃ 136.

ഇത്യുക്തവംതൗ തൗ ദൃഷ്ട്വാ വാല്മീകിഃ കൃപയായുതഃ .

അശംസദ്യുഷ്മത്പിതരം ജാനീഥാം നീതിവിത്തമൗ 137.

ഇതി ശ്രുത്വാ മുനേർവാക്യം ബാലകൗ നൃപപാദയോഃ .

ലഗ്നൗ വിനയസംയുക്തൗ മാതൃഭക്ത്യാതിനിർമലൗ 138.

രാമോ ബാലൗ ദൃഢം സ്വാംഗേ പരിരഭ്യ മുദാന്വിതഃ .

മേനേ സ്ത്രിയാസ്തദാ ധർമൗ മൂർതിമംതാവുപസ്ഥിതൗ 139.

സഭാപി രാമസുതയോർവീക്ഷ്യ വക്ത്രേ മനോരമേ .

ജാനകീപതിഭക്തിത്വം സത്യം മേനേ മുനീശ്വര 140.

ഇതി ശേഷമുഖപ്രോക്തം ശ്രുത്വാ വാത്സ്യായനോഽബ്രവീത് .

രാമായണം ശ്രോതുമനാഃ സർവധർമസമന്വിതമ് 141.

വാത്സ്യായന ഉവാച.

കസ്മിൻകാലേ കൃതം സ്വാമിന്രാമായണമിദം മഹത് .

കസ്മാച്ചകാര കിന്തത്ര വർണനം തദ്വദസ്വ മേ 142.

ശേഷ ഉവാച-.

ഏകദാ ഗതവാന്വിപ്രോ വാല്മീകിർവിപിനം മഹത് .

യത്ര താലാസ്തമാലാശ്ച കിംശുകാ യത്ര പുഷ്പിതാഃ 143.

കേതകീ യത്ര രജസാ കുർവതീ സൗരഭം വനമ് .

ശശിപ്രഭേവ മഹതീ ദൃശ്യതേ ശുഭ്രകർണഭൃത് .

ചംപകോബകുലശ്ചാപി കോവിദാരഃ കുരംടകഃ 144.

അനേകേ പുഷ്പിതാ യത്ര പാദപാഃ ശോഭനേ വനേ .

കോകിലാനാം വിരാവേണ ഷട്പദാനാം ച ശബ്ദിതൈഃ 145.

സംഘുഷ്ടം സർവതോ രമ്യം മനോഹരവയോന്വിതമ് .
തത്ര ക്രൗംചയുഗം രമ്യം കാമബാണപ്രപീഡിതമ് 146.
പരസ്പരം പ്രഹൃഷിതം രേമേ സ്നിഗ്ധതയാ സ്ഥിതമ് .
തദാ വ്യാധഃ സമാഗത്യ തയോരേകം മനോഹരമ് 147.
അവധീന്നിർദയഃ കശ്ചിന്മാംസാസ്വാദനലോലുപഃ .
തദാ ക്രൗംചീ വ്യാധഹതം സ്വപതിം വീക്ഷ്യ ദുഃഖിതാ 148.
വിലലാപ ഭൃശം ദുഃഖാന്മുംചംതീ രാവമുച്ചകൈഃ .
തദാ മുനിഃ പ്രകുപിതോ നിഷാദം ക്രൗംചഘാതകമ് 149.
ശശാപ വാര്യുപസ്പൃശ്യ സരിതഃ പാവനം ശുഭമ് .
മാ നിഷാദ പ്രതിഷ്ഠാം ത്വമഗമഃ ശാശ്വതീഃ സമാഃ 150.
യത്ക്രൗംചപക്ഷിണോരേകമവധീഃ കാമമോഹിതമ് .
തദാ പ്രബംധം ശ്ലോകസ്യ ജാതം മത്വാ ഹ്യനുദ്വിജാഃ 151.
ഊചുർമുനിം പ്രഹൃഷ്ടാസ്തേ ശംസംതഃ സാധുസാധ്വിതി .
സ്വാമിഞ്ഛാപോദിതേ വാക്യേ ഭാരതീശ്ലോകമാതനോത് 152.
അത്യംതം മോഹനോ ജാതഃ ശ്ലോകോഽയം മുനിസത്തമ .
തദാ മുനിഃ പ്രഹൃഷ്ടാത്മാ ബഭൂവ വാഡവർഷഭ .
തസ്മിൻകാലേ സമാഗത്യ ബ്രഹ്മാ പുത്രൈഃ സമന്വിതഃ 153.
വചോ ജഗാദ വാല്മീകിം ധന്യോസി ത്വം മുനീശ്വര .
ഭാരതീ ത്വന്മുഖേ സ്ഥിത്വാ ശ്ലോകത്വം സമപദ്യത 154.
തസ്മാദ്രാമായണം രമ്യം കുരുഷ്വ മധുരാക്ഷരമ് .
യേന തേ വിമലാ കീർതിരാകല്പാംതം ഭവിഷ്യതി 155.
ധന്യാ സൈവ മുഖേ വാണീ രാമനാമ്നാ സമന്വിതാ .
അന്യാ കാമകഥാ നൃണാം ജനയത്യേവ പാതകമ് 156.
തസ്മാത്കുരുഷ്വ രാമസ്യ ചരിതം ലോകവിശ്രുതമ് .
യേന സ്യാത്പാപിനാം പാപഹാനിരേവ പദേപദേ 157.
ഇത്യുക്ത്വാംതർദധേ സ്രഷ്ടാ സർവദേവൈഃ സമന്വിതഃ .

തതഃ സചിംതയാമാസ കഥം രാമായണം ഭവേത് 158.

തദാ ധ്യാനപരോ ജാതോ നദീതീരേ മനോരമേ .

തസ്യ ചേതസ്യഥോ രാമഃ പ്രാദുർഭൂതോ മനോഹരഃ 159.

നീലോത്പലദലശ്യാമം രാമം രാജീവലോചനമ് .

നിരീക്ഷ്യ തസ്യ ചരിതം ഭൂതംഭാവിഭവച്ച യത് 160.

തദാത്യംതം മുദം പ്രാപ്തോ രാമായണമഥാസൃജത് .

മനോരമപദൈര്യുക്തം വൃത്തൈർബഹുവിധൈരപി 161.

ഷട്കാംഡാനി സുരമ്യാണി യത്ര രാമായണേഽനഘ .

ബാലമാരണ്യകം ചാന്യത്കിഷ്കിംധാ സുംദരം തഥാ 162.

യുദ്ധമുത്തരമന്യച്ച ഷഡേതാനി മഹാമതേ .

ശൃണുയാദ്യോ നരഃ പുണ്യാത്സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 163.

തത്ര ബാലേ തു സംതുഷ്ടഃ പുത്രേഷ്ട്യാ ചതുരസ്സുതാൻ .

പ്രാപ പംക്തിരഥഃ സാക്ഷാദ്ധരിം ബ്രഹ്മസനാതനമ് 164.

സ കൗശികമഖം ഗത്വാ സീതാമുദ്വാഹ്യ ഭാർഗവമ് .

ആഗത്യ പുരമുത്കൃഷ്ടോ യൗവരാജ്യപ്രകല്പനമ് 165.

മാതൃവാക്യാദ്വനം പ്രാഗാദ്ഗംഗാമുത്തീര്യ പർവതമ് .

ചിത്രകൂടം മഹിലയാ ലക്ഷ്മണേന സമന്വിതഃ 166.

ഭരതസ്തം വനേ ശ്രുത്വാ ജഗാമ ഭ്രാതരം നയീ .

തമപ്രാപ്യ സ്വയം നംദിഗ്രാമേ വാസമചീകരത് 167.

ബാലമേതച്ഛൃണുഷ്വാന്യദാരണ്യകസമുദ്ഭവമ് .

മുനീനാമാശ്രമേ വാസസ്തത്ര തത്രോപവർണനമ് 168.

നാസാച്ഛേദഃ ശൂർപണഖ്യാഃ ഖരദൂഷണനാശനമ് .

മായാമാരീചഹനനം ദൈത്യാദ്രാമാപഹാരണമ് 169.

വനേ വിരഹിണാ ഭ്രാംതം മനുഷ്യചരിതം ഭൃതമ് .

കബംധപ്രേക്ഷണം തത്ര പമ്പായാം ഗമനം തഥാ 170.

ഹനൂമതാ സംഗമനമിത്യേതദ്വനസംജ്ഞിതമ് .

അപരം ച ശൃണു മുനേ സംക്ഷിപ്യ കഥയാമ്യഹമ് 171.

സപ്തതാലപ്രഭേദശ്ച വാലേർമാരണമദ്ഭുതമ് .

സുഗ്രീവേ രാജ്യദാനം ച നഗവർണനമിത്യുത 172.

ലക്ഷ്മണാത്കർമസംദേശഃ സുഗ്രീവസ്യ വിവാസനമ് .

തഥാ സൈന്യസമുദ്ദേശഃ സീതാന്വേഷണമപ്യുത 173.

സംപാതിപ്രേക്ഷണം തത്ര വാരിധേർലംഘനം തഥാ .

പരതീരേ കപിപ്രാപ്തിഃ കൈഷ്കിംധം കാംഡമദ്ഭുതമ് 174.

സുംദരം ശൃണു കാംഡം വൈ യത്ര രാമകഥാദ്ഭുതാ .

പ്രതിഗേഹേ പ്രതി ഭ്രാംതിഃ കപേശ്ചിത്രസ്യ ദർശനമ് 175.

സീതാസംദർശനം തത്ര ജാനക്യാഭാഷണം തഥാ .

വനഭംഗഃ പ്രകുപിതൈർബംധനം വാനരസ്യ ച 176.

തതോ ലംകാപ്രജ്വലനം വാനരൈഃ സംഗതിസ്തതഃ .

രാമാഭിജ്ഞാനദാനം ച സൈന്യപ്രസ്ഥാനമേവ ച 177.

സമുദ്രേ സേതുകരണം ശുകസാരണസംഗതിഃ .

ഇതി സുംദരമാഖ്യാതം യുദ്ധേ സീതാസമാഗമഃ 178.

ഉത്തരേ ഋഷിസംവാദോ യജ്ഞപ്രാരംഭ ഏവ ച .

തത്രാനേകാ രാമകഥാഃ ശൃണ്വതാം പാപനാശകാഃ 179.

ഇതി ഷട്കാംഡമാഖ്യാതം ബ്രഹ്മഹത്യാപനോദനമ് .

സംക്ഷേപതോ മയാ തുഭ്യമാഖ്യാതം സുമനോഹരമ് 180.

ചതുർവിംശതിസാഹസ്രം ഷട്കാംഡപരിചിഹ്നിതമ് .

തദ്വൈ രാമായണം പ്രോക്തം മഹാപാതകനാശനമ് 181.

തച്ഛ്രുത്വാ രാഘവഃ പ്രീതഃ പുത്രാവാധായ ചാസനേ .

ദൃഢം തൗ പരിരഭ്യാഥ സീതാം സസ്മാര വല്ലഭാമ് 182.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖണ്ഡേ ശേഷവാത്സ്യായനസംവാദേ രാമാശ്വമേധേ.

രാമായണഗാനംനാമ ഷട്ഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ 66.